ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

14. dubna 2005 *

Ve věci C-519/03,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti státem na základě článku 226 ES, podaná dne 12. prosince 2003,

Komise Evropských společenství, zastoupená D. Martinem, jako zmocněncem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Lucemburskému velkovévodství, zastoupenému S. Schreinerem, jako zmocněncem, ve spolupráci s H. Dupongem, avocat,

žalovanému,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Borg Barthet (zpravodaj), zastupující předseda třetího senátu, J.-P. Puissochet, S. von Bahr, U. Lõhmus a A. Ó Caoimh, soudci,

generální advokát: A. Tizzano,
vedoucí soudní kanceláře: M.-F. Contet, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 24. listopadu 2004,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. ledna 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Lucemburské velkovévodství tím, že přijalo čl. 7 odst. 2 a čl. 19 pátý pododstavec zákona ze dne 12. února 1999 o vytvoření rodičovské dovolené a dovolené

z rodinných důvodů (dále jen „zákon z roku 1999"), zavedeného do lucemburského právního řádu článkem XXIV zákona ze dne 12. února 1999 o zavedení národního akčního plánu ve prospěch zaměstnanosti 1998 (*Mémorial* A 1999, s. 190), články, které se týkají:

— nahrazení rodičovské dovolené mateřskou dovolenou a

— data, od kterého je přiznáno individuální právo na rodičovskou dovolenou,

nesplnilo své povinnosti, které pro něj vyplývají z ustanovení 2 bodu 1 rámcové dohody o rodičovské dovolené (dále jen „rámcová dohoda"), která je obsažena v příloze směrnice Rady 96/34/ES ze dne 3. června 1996, o rámcové dohodě o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 145, s. 4; Zvl. vyd. 05/02, s. 285).

Právní rámec

Právní úprava Společenství

2 Článek 2 odst. 1 směrnice 96/34 stanoví, že členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 3. června 1998.

3 Ustanovení 2 bod 1 rámcové smlouvy stanoví následující:

„Tato dohoda, s výhradou ustanovení 2.2, přiznává pracujícím, mužům a ženám, individuální právo na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, aby mohli o toto dítě pečovat po dobu nejméně tří měsíců do dosažení stanoveného věku, nejvýše osmi let, který definují členské státy nebo sociální partneři."

A – *Vnitrostátní právní úprava*

4 Článek 7 odst. 2 zákona z roku 1999 stanoví:

„V případě těhotenství nebo převzetí dítěte v průběhu rodičovské dovolené zakládajícího právo na mateřskou dovolenou nebo na dovolenou při převzetí dítěte, tato dovolená nahrazuje rodičovskou dovolenou, která tímto končí."

5 Článek 19 pátý pododstavec téhož zákona stanoví:

„Ustanovení 1. kapitoly o rodičovské dovolené mohou být uplatňována rodiči dětí narozených po 31. prosinci 1998 nebo u kterých bylo řízení o osvojení zahájeno u příslušného soudu po tomto datu."

6 Podle čl. 10 šestého pododstavce zákona z roku 1999, ve znění vyplývajícím ze zákona ze dne 21. listopadu 2002 [...], kterým se mimo jiné mění zákon ze dne 12. února 1999 o vytvoření rodičovské dovolené a dovolené z rodinných důvodů (*Mémorial* A 2002, s. 3098, dále jen „zákon z roku 2002"):

„Konečné zamítnutí žádosti o získání příspěvku upraveného v článku 8 [Národní] pojišťovnou [pro rodinné dávky] předem nerozhoduje o případném přiznání rodičovské dovolené zaměstnavatelem za podmínek stanovených směrnicí 96/34 [...]."

Postup před zahájením soudního řízení

7 Ve výzvě dopisem ze dne 16. května 2001 Komise informovala Lucemburské velkovévodství o tom, že má za to, že čl. 7 odst. 2 a čl. 19 pátý pododstavec zákona z roku 1999 nejsou v souladu se směrnicí 96/34.

8 Lucemburská vláda odpověděla na tuto výzvu dopisem ze dne 26. července 2001, ve kterém zpochybňuje vytýkané nesplnění povinnosti.

9 Dne 13. listopadu 2002 Komise zaslala Lucemburskému velkovévodství odůvodněné stanovisko, ve kterém měla za to, že zákon z roku 1999 není stále ještě v souladu s právem Společenství, pokud jde o nahrazení rodičovské dovolené mateřskou dovolenou a data, od kterého je přiznáno individuální právo na rodičovskou

dovolenou. V tomto odůvodněném stanovisku Komise vyzvala uvedený členský stát k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby vyhověl tomuto stanovisku ve lhůtě dvou měsíců od jeho oznámení.

10 Dne 19. května 2003 lucemburské orgány uvědomily Komisi o zákonu z roku 2002. Podle právní služby Komise toto sdělení Komise k datu podání této žaloby neobdržela.

11 Za těchto okolností se Komise, která neměla k dispozici žádné další informace týkající se uvedení dotčených vnitrostátních předpisů do souladu se směrnicí 96/34, rozhodla podat tuto žalobu.

K žalobě

K přípustnosti

Argumentace účastníků řízení

12 Lucemburská vláda se dovolává nepřípustnosti žaloby, když uplatňuje, že žaloba se stala bezpředmětnou, protože Lucemburské velkovévodství napravilo vytýkané nesplnění povinnosti změnami zákona z roku 1999 vyplývajícími ze zákona z roku 2002, ke kterým došlo předtím, než uplynula lhůta dvou měsíců stanovená v odůvodněném stanovisku.

13 Uvedená vláda uplatňuje, že žaloba je rovněž nepřípustná z toho důvodu, že Komise svůj návrh založila na chybných předpokladech, neboť nevzala v úvahu odpověď na odůvodněné stanovisko, které jí zaslala, jelikož služby tohoto orgánu tuto odpověď ztratily.

14 Ve své duplice Lucemburské velkovévodství dodává, že lhůta dvou měsíců, která mu byla v odůvodněném stanovisku stanovena k uvedení vnitrostátních předpisů do souladu se směrnicí 96/34, nepředstavuje přiměřenou lhůtu, neboť v tak krátké době nebylo možné přistoupit ke změnám právních předpisů vyžadovaným Komisí.

15 Komise nejprve lituje, že odpověď na odůvodněné stanovisko, již Lucemburské velkovévodství zaslalo dne 13. června 2003 komisařce Diamantopoulou, nebyla předána generálnímu sekretariátu tohoto orgánu, který by o ní mohl uvědomit svou právní službu.

16 Komise dále připomíná judikaturu Soudního dvora, podle které se existence nesplnění povinnosti posuzuje vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku. Tato judikatura potvrzuje právo Komise zachovat svou žalobu v případě, že je nesplnění povinnosti napraveno až po uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 12. září 2002, Komise v. Francie, C-152/00, Recueil, s. I-6973, bod 15). Toto právo existuje tím spíše v případě, kdy nesplnění povinnosti nebylo ukončeno po uplynutí uvedené lhůty.

17 Konečně Komise uplatňuje, že nezohlednění odpovědi lucemburských orgánů na odůvodněné stanovisko nemá vliv na přípustnost žaloby a nepředstavuje porušení

práv obhajoby (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 19. května 1998, Komise v. Nizozemsko, C-3/96, Recueil, s. I-3031, bod 20).

Závěry Soudního dvora

18 Podle ustálené judikatury se existence nesplnění povinnosti posuzuje vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku (viz zejména rozsudky ze dne 4. července 2002, Komise v. Řecko, C-173/01, Recueil, s. I-6129, bod 7, a ze dne 10. dubna 2003, Komise v. Francie, C-114/02, Recueil, s. I-3783, bod 9).

19 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že zájem Komise na podání žaloby podle článku 226 ES existuje, i když vytýkané porušení bylo odstraněno po lhůtě stanovené v odůvodněném stanovisku (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 21. června 1988, Komise v. Belgie, 283/86, Recueil, s. 3271, bod 6).

20 V první řadě v projednávaném případě otázka, zda zákon z roku 2002 napravil vytýkané nesplnění povinnosti před uplynutím lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, a následně zda se žaloba stala bezpředmětnou před svým podáním, je otázkou, která musí být přezkoumána v rámci analýzy opodstatněnosti žaloby.

21 Lucemburské velkovévodství se tedy nemůže opírat o skutečnost, že jeho odpověď na odůvodněné stanovisko nebyla zohledněna, ani o to, že tato odpověď byla předána generálnímu sekretariátu Komise opožděně, aby odůvodnilo námitku nepřípustnosti, kterou vůči žalobě uplatňuje. Soudní dvůr již totiž rozhodl, že

nezohlednění odpovědi na odůvodněné stanovisko není rozhodující. Jak Soudní dvůr rozhodl v bodě 20 výše uvedeného rozsudku Komise v. Nizozemsko, i kdyby bylo soudní řízení zahájeno žalobou Komise nezohledňující případné nové skutkové nebo právní skutečnosti předložené dotyčným členským státem v odpovědi na odůvodněné stanovisko, práva obhajoby tohoto státu nejsou tímto poškozena.

22 Konečně co se týče námitky vycházející z nepřiměřenosti lhůty dvou měsíců, která byla Lucemburskému velkovévodství uložena v odůvodněném stanovisku, tento žalobní důvod byl vznesen poprvé až v duplice a nezakládá se na skutkových a právních skutečnostech, které vyvstaly v průběhu řízení.

23 Tato námitka je tudíž nepřípustná.

24 Z předcházejícího vyplývá, že žaloba Komise je přípustná.

K opodstatněnosti žaloby

K prvnímu žalobnímu důvodu

– Argumentace účastníků řízení

25 Ve svém prvním žalobním důvodu Komise tvrdí, že čl. 7 odst. 2 zákona z roku 1999, podle kterého právo na mateřskou dovolenou zasahující do průběhu rodičovské dovolené nahrazuje tuto rodičovskou dovolenou, která tedy musí tímto skončit, není

v souladu s ustanovením 2 bodem 1 rámcové dohody v tom rozsahu, že uvedený čl. 7 odst. 2 stanoví, že rodičovská dovolená musí povinně skončit, aniž by ženě byla přiznána možnost odložit část rodičovské dovolené, kterou nemohla využít.

26 Podle Komise se rodičovská dovolená liší od mateřské dovolené a má jiný účel než mateřská dovolená. Žena, jejíž mateřská dovolená započala v průběhu její rodičovské dovolené, musí mít možnost, s ohledem na individuální právo na rodičovskou dovolenou po dobu nejméně tří měsíců, které vychází z ustanovení 2 bodu 1 rámcové dohody, odložit svou rodičovskou dovolenou, kterou nemohla vyčerpat z důvodu své mateřské dovolené.

27 Komise opírajíc se o zásadu zákazu diskriminace dochází k závěru, že jelikož se Lucemburské velkovévodství rozhodlo přiznat rodičovskou dovolenou po dobu šesti měsíců na plný úvazek nebo dvanácti měsíců na částečný úvazek, musí rovněž přiznat rodičovskou dovolenou ve stejné délce všem osobám, které spadají do osobní působnosti použití směrnice 96/34, a nemá tudíž volnost zacházet s těmito osobami odlišně při nedostatku objektivních odůvodnění.

28 Lucemburská vláda uplatňuje, že uplatněné porušení rámcové dohody nastává pouze v mimořádně ojedinělých případech. Jelikož čl. 3 odst. 4 zákona z roku 1999 ukládá povinnost, aby jeden z rodičů čerpal rodičovskou dovolenou okamžitě po mateřské dovolené, a ve velké většině případů se jedná o matku, která čerpá tuto dovolenou, není biologicky možné, aby její rodičovská dovolená byla přerušena mateřskou dovolenou přiznanou z důvodu dalšího těhotenství.

29 Uvedená vláda připouští, že pokud by o rodičovskou dovolenou naopak žádal otec po uplynutí mateřské dovolené své manželky, nemohlo by tedy být vyloučeno, že v průběhu rodičovské dovolené, kterou by poté čerpala manželka, by mohlo dojít k dalšímu těhotenství, a z tohoto důvodu k mateřské dovolené, která by předčasně ukončila rodičovskou dovolenou.

30 Lucemburské velkovévodství uplatňuje, že nicméně napravilo případné nesplnění povinnosti přijetím zákona z roku 2002, který zavedl do zákona z roku 1999 nové znění článku 10 tohoto zákona, a to před uplynutím lhůty, která mu byla stanovena v odůvodněném stanovisku. Šestý pododstavec tohoto článku totiž stanoví, že „konečné zamítnutí žádosti o získání příspěvku upraveného v článku 8 [Národní] pojišťovnou [pro rodinné dávky] předem nerozhoduje o případném přiznání rodičovské dovolené zaměstnavatelem za podmínek stanovených směrnicí 96/34 [...]".

– Závěry Soudního dvora

31 Individuální právo na rodičovskou dovolenou po dobu nejméně tří měsíců se přiznává pracujícím, mužům a ženám, ustanovením 2 bodem 1 rámcové dohody.

32 Na základě bodu 9 obecných odůvodnění této rámcové dohody se rodičovská dovolená liší od mateřské dovolené. Rodičovská dovolená se přiznává rodičům, aby mohli pečovat o své dítě. Tuto dovolenou lze čerpat do dosažení stanoveného věku dítěte, nejvýše osmi let. Co se týče mateřské dovolené, ta sleduje jiný účel. Směřuje k zajištění ochrany biologického stavu ženy a zvláštních vztahů mezi ženou a jejím

dítětem v průběhu období, které následuje po těhotenství a porodu, a zabraňuje narušení těchto vztahů kumulací povinností vyplývajících ze současného výkonu profesní činnosti (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar, C-366/99, Recueil, s. I-9383, bod 43).

33 Z toho vyplývá, že každý rodič má právo na rodičovskou dovolenou po dobu nejméně tří měsíců a že tato rodičovská dovolená nemůže být zkrácena, když je přerušena jinou dovolenou, která sleduje jiný účel než rodičovská dovolená, jako je mateřská dovolená. Soudní dvůr již rozhodl, že dovolená zaručená právem Společenství nemůže ovlivnit právo čerpat jinou dovolenou zaručenou tímto právem. Jak Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 18. března 2004, Merino Gómez (C-342/01, Recueil, s. I-2605, bod 41), čerpání mateřské dovolené nemůže ovlivnit právo na celou roční dovolenou.

34 Je třeba konstatovat, že Lucemburské velkovévodství tím, že vyžadovalo, aby rodičovská dovolená skončila povinně k datu, ke kterému je přerušena mateřskou dovolenou nebo dovolenou při převzetí dítěte bez možnosti rodiče odložit část uvedené rodičovské dovolené, kterou nemohl využít, nezajistilo všem rodičům rodičovskou dovolenou po dobu nejméně tří měsíců. Tento členský stát tedy nesplnil povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice 96/34.

35 Tento závěr není zpochybněn okolností, že existuje malá pravděpodobnost, že mateřská dovolená nebo dovolená při převzetí dítěte by mohly předčasně ukončit rodičovskou dovolenou. Takováto okolnost nemá totiž dopad na existenci vytýkaného nesplnění povinnosti, ale pouze na jeho dosah. V tomto ohledu Soudní dvůr v bodě 14 svého rozsudku ze dne 27. listopadu 1990, Komise v. Itálie (C-209/88, Recueil, s. I-4313), rozhodl, že nedodržení povinnosti uložené pravidlem práva Společenství zakládá samo o sobě nesplnění povinnosti a že závěr, že toto nedodržení nezpůsobilo negativní následky, není relevantní.

36 Je však třeba přezkoumat, zda změny zákona z roku 1999 zákonem z roku 2002 ukončily uvedené nesplnění povinnosti.

37 Tyto poslední změny zavedly do zákona z roku 1999 nové znění článku 10, a zejména jeho šestý pododstavec. Toto ustanovení však nepřiznává právo na rodičovskou dovolenou, ale omezuje se na to, že upravuje možnost, že taková dovolená může být přiznána zaměstnavatelem, a to na základě jeho uvážení.

38 Je tudíž namístě konstatovat, že čl. 10 šestý pododstavec zákona z roku 1999 neukončil vytýkané nesplnění povinnosti, které vyplývá z čl. 7 odst. 2 téhož zákona.

39 V důsledku toho musí být první žalobní důvod uplatňovaný Komisí na podporu její žaloby považován za opodstatněný.

K druhému žalobnímu důvodu

– Argumentace účastníků řízení

40 Komise tvrdí, že čl. 19 pátý pododstavec zákona z roku 1999, který stanoví, že právo na rodičovskou dovolenou existuje pouze pro děti narozené po 31. prosinci 1998 nebo u kterých bylo řízení o osvojení zahájeno po tomto datu, je neslučitelný se směrnicí 96/34.

41 Podle Komise tato směrnice ukládá členským státům povinnost přiznat právo na rodičovskou dovolenou rodičům všech nezletilých určitého věku, až do osmi let, a který Lucemburské velkovévodství stanovilo na pět let, nezávisle na skutečnosti, zda jsou narozeny před nebo po 3. červnu 1998, lhůtě stanovené pro provedení uvedené směrnice.

42 Komise má za to, že Lucemburské velkovévodství tím, že vyžadovalo, aby děti byly narozeny po 31. prosinci 1998 nebo aby řízení o osvojení bylo zahájeno u příslušného soudu po tomto datu, podřídilo při provedení směrnice 96/34 do vnitrostátního právního řádu právo na rodičovskou dovolenou dodatečné podmínce nepovolené směrnicí 96/34.

43 Lucemburská vláda odpovídá, že jednak událostí, která dává vzniknout právu na rodičovskou dovolenou, je narození nebo osvojení dítěte, což je událost, která aby založila právo na rodičovskou dovolenou, musí nastat po vstoupení směrnice 96/34 v platnost v dotyčném členském státě.

44 Dále má uvedená vláda za to, že výklad učiněný Komisí předpokládá zpětný účinek směrnice 96/34. Připomíná judikaturu Soudního dvora, podle které opatření Společenství mají zpětný účinek pouze výjimečně, pokud ze znění tohoto opatření jasně vyplývá, že je to záměrem zákonodárce Společenství. V projednávaném případě tomu tak není, jelikož členské státy naopak zamýšlely postupné zavádění ustanovení této směrnice do svých právních řádů.

45 Krom toho Lucemburské velkovévodství uplatňuje, že ukončilo vytýkané nesplnění povinnosti zavedením nového čl. 10 šestého pododstavce do zákona z roku 1999.

– Závěry Soudního dvora

46 Je namístě připomenout, že ustanovení 2 bod 1 rámcové dohody přiznává pracovníkům individuální právo na rodičovskou dovolenou, aby mohli pečovat o své dítě, a že tuto dovolenou lze čerpat do dosažení stanoveného věku, nejvýše osmi let, který definují členské státy. Podle lucemburské právní úpravy lze tuto dovolenou čerpat do dosažení pěti let věku dítěte.

47 Z toho vyplývá, že právo na rodičovskou dovolenou je směrnicí 96/34 přiznáno všem rodičům, kteří mají dítě, jehož věk spadá pod určitou hranici. Vzhledem k tomu, že tato směrnice stanoví, že právo na rodičovskou dovolenou platí po určité období až do doby, než dítě dosáhne věku stanoveného dotyčným členským státem, skutečnost, že dítě je narozeno před nebo po lhůtě stanovené pro provedení této směrnice, není v tomto ohledu relevantní. Právo na rodičovskou dovolenou se neváže na narození nebo osvojení dítěte považované za skutečnosti, které z důvodu data, kdy nastaly, dávají vzniknout právu na tuto dovolenou. Přestože znění rámcové dohody uvádí, že právo na rodičovskou dovolenou je přiznáno „z důvodu narození nebo osvojení" dítěte, tato formulace však pouze odráží skutečnost, že přiznání rodičovské dovolené je podřízeno podmínce, že se dítě narodilo nebo bylo osvojeno. Neznamená to, že aby vzniklo právo na rodičovskou dovolenou, narození nebo osvojení dítěte muselo nastat po vstupu uvedené směrnice v platnost v dotyčném členském státě.

48 Tím, že Lucemburské velkovévodství vyžadovalo, aby dítě, díky němuž je rodič způsobilý čerpat rodičovskou dovolenou, bylo narozeno po 31. prosinci 1998, nebo aby řízení o osvojení tohoto dítěte bylo zahájeno po tomto datu, vyloučilo možnost, aby rodiče dětí narozených nebo osvojených před tímto datem, které ale nedosáhly věku pěti let k datu vstupu zákona z roku 1999 v platnost, požívali takové právo.

Takový způsob provedení směrnice 96/34 je v rozporu s jejím účelem, který směřuje k přiznání práva na rodičovskou dovolenou rodičům dětí, které ještě nedosáhly určitého věku. Na základě této skutečnosti uvedený členský stát doplnil podmínku k získání práva na rodičovskou dovolenou stanovenou touto směrnicí, kterou tato směrnice nepovoluje.

49 Jak správně uvedl generální advokát v bodě 73 svého stanoviska, tato analýza nijak nepřiznává směrnici 96/34 zpětný účinek. Jedná se pouze o okamžité použití této směrnice na situace, které vznikly před jejím vstupem v platnost (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 29. ledna 2002, Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, Recueil, s. I-1049, bod 50).

50 Co se týče argumentu Lucemburského velkovévodství, podle kterého ukončilo toto nesplnění povinnosti zavedením nového čl. 10 šestého pododstavce zákona z roku 1999, je namístě připomenout, že tento článek nepřiznává právo na rodičovskou dovolenou, ale omezuje se na možnost zaměstnavatele nabídnout pracovníkovi rodičovskou dovolenou. Za těchto podmínek toto ustanovení neukončilo vytýkané nesplnění povinnosti.

51 Ze všeho předcházejícího vyplývá, že druhý žalobní důvod uplatňovaný Komisí na podporu její žaloby musí být rovněž považován za opodstatněný.

52 V důsledku toho je třeba konstatovat, že Lucemburské velkovévodství tím, že stanovilo, že právo na mateřskou dovolenou nebo na dovolenou při převzetí dítěte zasahující do průběhu rodičovské dovolené nahrazuje tuto rodičovskou dovolenou, která tedy tímto musí skončit, bez možnosti rodiče odložit část rodičovské dovolené, kterou nemohl využít, a tím, že omezilo přiznání práva na rodičovskou dovolenou na

rodiče dětí narozených po 31. prosinci 1998 nebo u kterých bylo řízení o osvojení zahájeno po tomto datu, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice 96/34.

K nákladům řízení

53 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení ve svém návrhu a Lucemburské velkovévodství bylo ve sporu neúspěšné, je namístě uložit mu náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Lucemburské velkovévodství tím, že stanovilo, že právo na mateřskou dovolenou nebo na dovolenou při převzetí dítěte zasahující do průběhu rodičovské dovolené nahrazuje tuto rodičovskou dovolenou, která tedy tímto musí skončit, bez možnosti rodiče odložit část rodičovské dovolené, kterou nemohl využít, a tím, že omezilo přiznání práva na rodičovskou dovolenou na rodiče dětí narozených po 31. prosinci 1998 nebo u kterých bylo řízení o osvojení zahájeno po tomto datu, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice Rady 96/34/ES ze dne 3. června 1996 o rámcové dohodě o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS.**

2) **Lucemburskému velkovévodství se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.